

Motion till riksdagen 2022/23:2046

av **Mikael Oscarsson (KD)**

Valfrihet och barnomsorgspeng

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barnomsorgspengen också ska gälla för vård av egna barn och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

För cirka 6,5 år sedan, den 1 februari 2016, blev valfriheten inom barnomsorgen kraftigt begränsad i vårt land. Den socialdemokratiska och miljöpartistiska regeringen förbjöd landets 290 kommuner att erbjuda vårdnadsbidraget, som gav föräldrar möjlighet att stanna hemma tills barnet fyllde tre år med visst ekonomiskt stöd från kommunen.

Vårdnadsbidraget infördes 2008 och möjliggjorde för föräldrar att själva bestämma om barnomsorgen under barnets 3 första år. Föräldrarna kunde välja att vara hemma själva med barnen eller att arbeta och låta exempelvis mor- eller farföräldrar hjälpa till med barnomsorgen. Av statistik från 2013 framgår att vårdnadsbidraget då fanns i 4 av 10 kommuner.

I Uppsala fick hundratals familjer del av denna valfrihetsreform, i genomsnitt 239 per år (2008–2014). Den kommun där bidraget nyttjades mest var Markaryd, där vart tredje barn i åldern 1–3 år fick spendera mer tid med sina föräldrar under sina första år tack vare vårdnadsbidraget.

Om vi lyfter blicken och tittar på Norden ser vi att det är Sverige som är det udda exemplet. I Norge har närmare 3 av 10 barn i åldern 1–3 år varit hemma med vårdnadsbidrag. Vad gäller valfrihet för småbarnsföräldrar ligger även Finland långt före Sverige. Sedan många år är vårdnadsbidraget en självklarhet för den som själv väljer att ordna omsorgen om sitt barn. Hela 56 procent av alla barn under 3 år är eller har varit hemma med vårdnadsbidrag.

Beloppsgränserna för vårdnadsbidraget skiljer sig åt mellan våra nordiska länder. I Sverige var det 3 000 kr per månad. I Norge ligger summan för närvarande på 7 500 norska kronor per månad (ca 7 850 svenska kronor). I Danmark och Island är det upp till kommunerna att själva avgöra summan på vårdnadsbidraget. I exempelvis

Köpenhamn är summan 6 840 danska kronor före skatt per månad och barn (närmare 10 000 svenska kronor). Enligt principen om kommunalt självstyre borde detsamma gälla i Sverige.

Vårdnadsbidraget har införts av borgerliga regeringar vid två tillfällen, för att därefter avskaffas av socialdemokratiskt ledda regeringar vid två tillfällen. Med en ny borgerlig regering som värdesätter valfrihet och eget ansvarstagande ljusnar det åter för familjer som själva vill sköta omsorgen om sina små barn. Det borde också gå att finna enighet över blockgränserna då socialdemokratiska regeringar i våra nordiska grannländer både behållit och utökat detta barnomsorgsstöd.

Till skillnad från när vårdnadsbidraget avskaffades är barnkonventionen numera lag i Sverige, och därmed stadgas: ”Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.”

När vårdnadsbidraget avskaffades var motivet jämställdhetspolitiskt och inte barnrättspolitiskt, varför det utifrån dagens lagstiftning behöver omvärderas. Det finns barn för vilka det måste bedömas vara barnets bästa att få vistas hemma längre genom ett vårdnadsbidrag. Det går därför inte att, som den förra regeringen, i dag motivera förslaget som ”en viktig åtgärd för att främja ett mer jämställt föräldraskap. Det jämställdhetspolitiska målet, fastställt av riksdagen, är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv”.

Utgångspunkten måste vara barnrättsligt motiverade mål.

Barn är olika och det är generellt föräldrarna – inte vi politiker – som vet vad som är bäst för just det enskilda barnet. Därför måste också beslut om den vardagliga omsorgen läggas i föräldrarnas händer för en regering som värdesätter valfrihet och ansvarstagande. Vi ska inte försvåra för familjer att finna mer tid med barnen och få familjepusslet att gå ihop med både arbete, barnomsorg och fritid.

I dag finns redan ett system med så kallad barnomsorgspeng i Sverige som möjliggör andra pedagogiska omsorgsformer än förskola under barnens första år. Det har i olika kommuner prövats att vidga pengens användning till att också gälla omsorgen om egna barn om omsorg samtidigt ges också åt andras barn.

Vi kristdemokrater vill bryta kräftgången för familjens valfrihet i Sverige och i stället utveckla möjligheterna för föräldrar att själva bestämma över barnomsorgen under de tidiga uppväxtåren. Småbarnsåren går inte i repris. Systemet med barnomsorgspeng skulle därför kunna vidgas till att även gälla omsorg om enbart det egna barnet, på den ekonomiska nivå som den enskilda kommunen avsätter för varje enskilt barn i kommunal omsorg. Vi bedömer att det är rimligt att detta betalas ut som beskattad löneersättning.

Kristdemokraterna säger nej till att korta föräldraförsäkringen, och vi vill låta barnomsorgspengen också gälla för vård av egna barn.

Mikael Oscarsson (KD)